

แนวความคิดทางกฎหมายกรณีบิดามารดาให้การรักษาพยาบาลบุตร ที่เจ็บป่วยด้วยวิธีการตามความเชื่อทางศาสนา เป็นเหตุให้บุตรถึงแก่ความตาย ในประเทศสหรัฐอเมริกา

สุพิชฌาย์ ศิริวัฒนา สิตะสิทธิ์*

บทนำ

Dwight D. Eisenhower ประธานาธิบดีคนที่ ๓๔ ของประเทศสหรัฐอเมริกาเคยกล่าวไว้ว่า “ไม่มีเรื่องใดในชีวิตที่น่าโศกเศร้ายิ่งไปกว่าความตายของบุตร ชีวิตย่อมไม่อาจกลับไปเป็นเหมือนดังเช่นที่เคยเป็นอีกต่อไป” (There's no tragedy in life like the death of a child. Things never get back to the way they were.) คำกล่าวนี้เป็นความจริงเสมอสำหรับพ่อแม่ทุกคนที่ต้องสูญเสียบุตรของตนไป ไม่ว่าในทางใดทางหนึ่ง

เป็นที่ทราบกันดีว่า ความเจ็บป่วยไม่ว่าในเด็กหรือผู้ใหญ่เป็นเรื่องธรรมดา สำหรับมนุษย์ทุกคนต่างเคยเจ็บป่วยด้วยกันทั้งสิ้น ผู้ที่อ่านบทความฉบับนี้อาจคาดหมายว่าหากบุตรของตนมีอาการเจ็บป่วยไม่ว่ามากหรือน้อยก็เป็นเรื่องธรรมดา หรือเรื่องสมควรที่พ่อแม่ควรนำบุตรไปพบแพทย์เพื่อตรวจรักษาในทันที แต่ในความเป็นจริงแล้ว มีหลายกรณีที่พ่อแม่อาจไม่นำบุตรที่กำลังเจ็บป่วยของตนไปตรวจรักษากับแพทย์ได้ทันเวลาที่ เช่น บุตรคู่มืออาการเจ็บป่วยไม่มากนัก อาการเจ็บป่วยของบุตรคล้ายอาการที่เคยเป็นมาก่อน พ่อแม่ไม่สามารถประเมินอาการเจ็บป่วยของบุตรได้ พ่อแม่รักษาบุตรด้วยวิธีการของตนเอง ความเชื่อเกี่ยวกับการรักษาด้วยวิธีการที่ไม่ใช่การแพทย์สมัยใหม่ หรือพ่อแม่ไม่มีกำลังทรัพย์พาบุตรไปรักษาพยาบาล เป็นต้น ซึ่งบางครั้งบุตรก็ถึงแก่ความตายเพราะอาการเจ็บป่วยดังกล่าว ก่อนจะถึงมือแพทย์ หรือถึงมือแพทย์เมื่อสายเกินไป

ปัญหาเหล่านี้อาจไม่ได้รับการพูดถึงในทางกฎหมายในประเทศไทยมากนัก โดยมากหากบุตรเจ็บป่วยถึงแก่ความตายก็เป็นเรื่องที่น่าโศกเศร้ามากพอสำหรับพ่อแม่และญาติมิตรแล้ว เรื่องจึงจบไปโดยไม่มีการกล่าวถึงสาเหตุการตายของบุตรมากไปกว่านี้ แต่ในประเทศสหรัฐอเมริกาการที่พ่อแม่ไม่พาบุตรไปพบแพทย์เพื่อตรวจรักษาเมื่อบุตรมีอาการเจ็บป่วยตามสมควร อาจส่งผลให้พ่อแม่ต้องถูกดำเนินคดีอาญาฐานทอดทิ้งเด็ก (Child Neglect Law) ฐานกระทำความรุนแรงต่อเด็ก (Child Abuse Law) หรือความผิดอาญาที่รุนแรงถึงขั้นกระทำโดยประมาทหรือโดยไม่เจตนาเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย (Involuntary Manslaughter หรือ Negligent Manslaughter) ได้

หนึ่งในปัญหาข้างต้นที่เกิดขึ้นมากในประเทศสหรัฐอเมริกาและกำลังเป็นที่ถกเถียงกันอย่างมากในปัจจุบันถึงสิทธิของพ่อแม่ที่มีต่อตัวบุตรในการเลือกวิธีการรักษาพยาบาลแก่บุตร คือ กรณีที่พ่อแม่มีความเชื่อและแรงศรัทธาในศาสนาใดศาสนาหนึ่งเป็นอย่างมาก โดยเชื่อว่าวิธีการรักษาตามศาสนานิกาย หรือโบสถ์ที่ตนเองนับถืออยู่ให้แนวทางไว้^๑ เป็นวิธีการที่ถูกต้องและดีที่สุดในการดูแลรักษาบุตร

* ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสกลนคร.

^๑ ศาสนาคริสต์เป็นศาสนาที่ประชากรในประเทศสหรัฐอเมริกานับถือมากที่สุด และยังมีศาสนาต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ทุกศาสนามีการแบ่งออกเป็นหลายนิกายและมีหลายโบสถ์กระจายอยู่ทั่วประเทศ นิกายหนึ่ง ๆ หรือ โบสถ์หนึ่ง ๆ ที่ตั้งอยู่

ที่กำลังเจ็บป่วยของตน จึงงดเว้นไม่พาบุตรไปรับการรักษาจากแพทย์แผนปัจจุบันจนกระทั่งบุตรถึงแก่ความตายไปในที่สุด

บทความนี้จะกล่าวถึงมุมมองทางกฎหมายในประเทศสหรัฐอเมริกา ในกรณีที่มีความตายของบุตรอาจมีสาเหตุมาจากการกระทำของพ่อแม่ที่ไม่พาบุตรที่กำลังเจ็บป่วยไปพบแพทย์เพื่อรักษาอาการเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากความเชื่อหรือแรงศรัทธาในศาสนา โดยในบทแรกจะยกตัวอย่างคดีที่รัฐดำเนินคดีกับพ่อแม่ที่ไม่พาบุตรไปพบแพทย์อันเนื่องมาจากความเชื่อทางศาสนา เพื่อให้เข้าใจถึงลักษณะคดีที่เกิดขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกาโดยสังเขป และในบทที่สองจะกล่าวถึงแนวคิดเรื่องสิทธิของเด็กในการได้รับการรักษาที่เหมาะสมจากแพทย์ และบทบาทของพ่อแม่ในการตัดสินใจว่าจะดำเนินการอย่างไรกับอาการเจ็บป่วยของบุตร และบทที่สามเป็นบทสรุป

บทที่ ๑ ตัวอย่างคดีที่พ่อแม่ไม่พาบุตรไปรับการรักษาจากแพทย์ เนื่องจากความเชื่อทางศาสนาในประเทศสหรัฐอเมริกา

คดีแรก เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๑๙๘๖ เอมี เฮอร์แมนสัน (Amy Hermanson) วัย ๗ ปี บุตรสาวของวิลเลียมและคริสทีน เฮอร์แมนสัน (William and Christine Hermanson) เสียชีวิตด้วยโรคเบาหวานในเด็กเนื่องจากไม่ได้รับการรักษา (Untreated Juvenile Diabetes)

เอมีเริ่มมีอาการของโรคเบาหวานในเดือนสิงหาคม ๑๙๘๖ น้ำหนักของเอมีเริ่มลด กระดูกเริ่มปวดไปให้เห็น ผิวหนังมีสีม่วงน้ำเงินเป็นจ้ำ ๆ เอมีงดนอนตลอดเวลาที่ไปโรงเรียนถึงกับนอนบนพื้นหรือพุกกับโต๊ะเรียน ก่อนเสียชีวิต ๒ สัปดาห์ น้ำหนักของเอมีลดลงถึง ๑๐ ปอนด์ เอมีแทบจะหลับตลอดเวลาและไม่มีแรงจนต้องมีคนพยุงตลอดเวลา กับมีอาการขาดน้ำแม้จะดื่มน้ำมากเนื่องจากปัสสาวะบ่อยครั้งมาก ครูของเอมีให้การต่อศาลว่า ในวันที่ ๒๖ กันยายน ๑๙๘๖ เอมีผอมจนเหลือแต่กระดูก และเอมีบอกกับครูว่าเธออาเจียนมากและนอนไม่ได้มาหลายคืนแล้ว เมื่อใกล้เสียชีวิต สภาพของเอมีคือนอนนิ่งอยู่บนเตียงที่ไม่มีผ้าปูที่นอน ส่วนผ้าปูที่นอนวางอยู่ในห้องในสภาพเปียกและเต็มไปด้วยอาเจียนสีคล้ำ^๒

ครอบครัวเฮอร์แมนสันเป็นสมาชิกของโบสถ์ The First Church of Christ Scientist ทั้งวิลเลียมและคริสทีนซึ่งจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยมิชิแกนต่างทราบดีถึงอาการป่วยของเอมี แต่ปฏิเสธไม่พาเอมีไปรับการรักษาจากแพทย์อ้างว่าขัดต่อแนวทางของ The First Church of Christ Scientist

ในแต่ละชุมชนอาจมีแนวทางความเชื่อและการปฏิบัติตนสำหรับคริสต์ศาสนิกชนหรือผู้นับถือศาสนาต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไปในรายละเอียด บทความนี้จะวิเคราะห์ข้อมูลจากคดีที่เกิดขึ้นจริงในประเทศสหรัฐอเมริกาและจากบทวิเคราะห์ของนักวิชาการชาวอเมริกันที่ให้ความเห็นไว้ต่อผู้ที่มีความศรัทธาและความเชื่อทางศาสนาในประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก โดยผู้เขียนของดวันไม่วิพากษ์วิจารณ์แนวทางปฏิบัติหรือความเชื่อทางศาสนาต่าง ๆ แต่จะกล่าวถึงเฉพาะในแง่มุมมองโดยกว้างของวิถีปฏิบัติของพ่อแม่ที่มีความเชื่อในศาสนาที่มีต่อบุตรจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงเท่านั้น.

^๒ Cases of Childhood Deaths Due to Parental Religious Objection to Necessary Medical Care, Massachusetts Citizens for Children, http://www.masskids.org/index.php?option=com_content &view=article&id=161&Itemid=165. (Last Visited October 11, 2012).

อย่างไรก็ดี ในวันที่ ๒๒ และ ๒๙ กันยายน ๑๙๘๖ วิลเลียมและคริสทีนได้ขอให้ผู้ปฏิบัติศาสนกิจประจำโบสถ์ The First Church of Christ Scientist ใกล้บ้านมาสวดมนต์ภาวนาเพื่อรักษาเอมี ในเช้าวันที่ ๓๐ กันยายน ๑๙๘๖ เวลาเช้า พยาบาลวิชาชีพประจำโบสถ์ถูกตามตัวมาช่วยดูอาการเอมีเพราะอาการของเอมีทรุดลง ช่วงสายของวันเดียวกันวิลเลียมและคริสทีนได้รับการติดต่อจากหน่วยงานสุขภาพและฟื้นฟูว่า หน่วยงานได้รับแจ้งจากพลเมืองตีว่ามีทารกทำทารุณกรรมเด็กที่บ้านเฮอแมนสัน และจะจัดให้มีการไต่สวนข้อเท็จจริงที่ศาลเยาวชนในเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ของวันดังกล่าว เพื่อขอให้ศาลพิจารณาว่าควรออกคำสั่งให้เอมีได้รับการรักษาพยาบาลจากแพทย์หรือไม่ ช่วงเที่ยง วิลเลียมออกจากบ้านเพื่อไปศาล ระหว่างนั้นพยาบาลจากโบสถ์ที่ไปดูแลเอมีเห็นว่าอาการของเอมีทรุดลงมากจึงขอให้ผู้ปฏิบัติศาสนกิจที่ไปสวดมนต์ภาวนาให้เอมีเรียกรถพยาบาล ผู้ปฏิบัติศาสนกิจบอกว่าต้องโทรขอคำปรึกษาจากศูนย์ใหญ่ของโบสถ์ที่อยู่ในมลรัฐอื่นก่อน เมื่อโทรศัพท์ไปแล้วจึงได้รับอนุญาตให้เรียกรถพยาบาลได้ในเวลา ๑๓.๒๗ นาฬิกา ก่อนถึงเวลานัดไต่สวนเล็กน้อย วิลเลียมได้รับโทรศัพท์จากที่บ้านว่าอาการของเอมีหนักมากและได้เรียกรถพยาบาลมารับเอมีแล้ว แต่เมื่อรถพยาบาลไปถึงเอมีก็เสียชีวิตไปแล้ว

วิลเลียมและคริสทีนถูกจับในข้อหากระทำทารุณกรรมต่อเด็กและข้อหาฆ่าผู้อื่นระดับสาม (Third Degree Murder) ตามกฎหมายของมลรัฐฟลอริดา ศาลชั้นต้นพิพากษาลงโทษทั้งคู่ในข้อหาฆ่าผู้อื่นระดับสาม แต่ศาลฎีกาแห่งมลรัฐฟลอริดาพิพากษากลับยกฟ้องเนื่องจากกฎหมายของมลรัฐฟลอริดาไม่ได้ให้คำเตือนว่าการที่พ่อแม่ที่เชื่อมั่นในการรักษาบุตรด้วยวิธีการทางศาสนาอาจเป็นความผิดในทางอาญา^๓

คดีที่สอง เดวิดและจิงเจอร์ ทวิทเชลล์ (David and Ginger Twitchell) มีบุตรชายอายุ ๒ ปี ชื่อโรบิน (Robyn) โรบินมีอาการลำไส้ใหญ่อุดตัน (Bowel Obstruction) ซึ่งเป็นโรคที่รักษาให้หายได้ด้วยการผ่าตัดเอาลำไส้ใหญ่ส่วนที่พันกันออกไป โรบินป่วยอยู่ ๕ วัน ตลอดเวลาที่ป่วยโรบินต้องทรมานจากอาการปวดท้องอย่างรุนแรงและอาเจียนเป็นพัก ๆ รวมทั้งไม่สามารถรับประทานอาหารและนอนหลับได้

ย้อนกลับไปในวันที่ ๔ เมษายน ๑๙๘๖ ซึ่งเป็นวันแรกที่โรบินเกิดอาการป่วย เดวิดและจิงเจอร์ติดต่อผู้ปฏิบัติศาสนกิจประจำโบสถ์ที่ทั้งสองนับถือเพื่อรักษาโรบิน ผู้ปฏิบัติศาสนกิจไปรักษาโรบินด้วยการสวดมนต์ภาวนา แต่อาการป่วยของโรบินทรุดลงเรื่อย ๆ โรบินมีอาการสั่นและอาเจียน รวมทั้งเริ่มไม่มีอาการตอบสนอง แต่เดวิดและจิงเจอร์ยังคงยืนยันการรักษาด้วยการสวดมนต์ภาวนาโดยไม่ขอความช่วยเหลือจากแพทย์^๔

แพทย์ที่เป็นพยานในคดีให้การว่า ปกติแล้วผู้ที่ป่วยด้วยอาการเดียวกับโรบินไม่ควรรอเกินกว่า ๔๘ ชั่วโมง จึงไปพบแพทย์ แต่เดวิดและจิงเจอร์ยังคงยืนยันให้โรบินได้รับการรักษาด้วยการสวดมนต์ภาวนาจนโรบินถึงแก่ความตายไปในวันที่ ๔ เมษายน ๑๙๘๖ เพราะอาการเยื่อลำไส้อักเสบอันเนื่องมาจากลำไส้ใหญ่อุดตัน

^๓ Hermanson v. State, 570 So. 2d 322 (Fla. 2d DCA 1990).

^๔ SupraNote 2.

เดวิดและจิงเจอร์ต่อสู้คดีว่าทั้งคู่มีสติธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งสหรัฐอเมริกาฉบับแก้ไขครั้งแรก (The First Amendment to the United States Constitution)^๕ ในการรักษาอาการป่วยของบุตรชายด้วยการสวดมนต์ภาวนา และก่อนที่จะให้ผู้ปฏิบัติศาสนกิจประจำโบสถ์รักษาโรบินนั้นทั้งคู่ได้อ่านบทความของโบสถ์เกี่ยวกับสติธิและหน้าที่ตามกฎหมายของโบสถ์ดังกล่าว ในบทความอ้างถึงกฎหมายของมลรัฐแมสซาชูเซตส์ในขณะนั้น (ภายหลังกฎหมายถูกแก้ไข) ว่าแม้จะมีการกระทำการอันอาจเข้าข่ายความผิดอาญา แต่กฎหมายก็ยอมรับว่าหากพ่อแม่เลือกวิธีการรักษาพยาบาลบุตรด้วยวิธีการทางศาสนาก็ไม่อาจถือได้ว่าพ่อแม่ทอดทิ้งบุตร และให้ถือว่าพ่อแม่ให้การดูแลทางร่างกายแก่บุตรแล้ว

ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า เดวิดและจิงเจอร์มีความผิดฐานทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยไม่เจตนา ต้องถูกลงโทษคุมประพฤติเป็นเวลา ๑๐ ปี และต้องพบบุตรที่เหลือไปพบแพทย์เป็นระยะด้วย แต่ในปี ๑๙๙๓ ศาลฎีกาประจำมลรัฐแมสซาชูเซตส์พิพากษากลับให้ไปดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลชั้นต้นใหม่ เนื่องจากเดวิดและจิงเจอร์ไม่ได้นำสืบต่อสู้เกี่ยวกับพฤติการณ์ดูแลบุตรอย่างเพียงพอ ทั้งคู่เพียงแต่ต่อสู้โดยอ้างการตีความกฎหมายแห่งมลรัฐแมสซาชูเซตส์เกี่ยวกับการรักษาด้วยวิธีการทางศาสนา (Spiritual Treatment) ว่าตนได้ให้การดูแลบุตรตามหน้าที่แล้วจึงไม่ได้ทอดทิ้งดูแลบุตรกับจัดให้บุตรได้รับการดูแลทางกายแล้ว อย่างไรก็ตาม ศาลฎีกาประจำมลรัฐแมสซาชูเซตส์จะพิพากษากลับให้ไปดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ในศาลชั้นต้น แต่ก็ได้ให้เหตุผลทั้งท้ายไว้ว่า ความล้มเหลวในการจัดให้บุตรได้รับการดูแลรักษาจากแพทย์อาจเป็นเหตุผลที่เพียงพอที่ศาลจะพิพากษาว่าพ่อแม่กระทำโดยไม่เจตนาเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ถ้าพ่อแม่ประพฤติโดยปราศจากความระมัดระวัง ลำพังบทบัญญัติเรื่องการรักษาด้วยวิธีการทางศาสนาแห่งมลรัฐแมสซาชูเซตส์อาจเป็นข้อโต้แย้งความผิดฐานทอดทิ้งบุตรได้ แต่ไม่อาจโต้แย้งการดำเนินคดีในข้อหากระทำโดยเจตนาอันเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายได้^๖

คดีที่สาม ในเดือนกันยายน ๒๐๑๑ ศาลแห่งมลรัฐโอเรกอน ประเทศสหรัฐอเมริกาตัดสินว่า เดลและแซนนอน ฮิคแมน (Dale and Shannon Hickman) มีความผิดฐานกระทำโดยไม่เจตนาเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายตามคำวินิจฉัยเป็นเอกฉันท์ของคณะลูกขุน

เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๐๐๙ แซนนอนคลอดบุตรชายชื่อเดวิดก่อนกำหนดคลอดถึง ๖ เดือน โดยแซนนอนและเดลตัดสินใจว่าแซนนอนจะคลอดลูกที่บ้านของแม่แซนนอนแทนการไปโรงพยาบาล โดยให้หมอตำแยมาช่วยทำคลอดให้ แม่เดวิดจะเกิดก่อนกำหนดคลอด แต่เดลก็ไม่พาเดวิดไปโรงพยาบาล แต่ตัดสินใจสวดมนต์ภาวนาและนวดน้ำมันมะกอกให้เดวิดอยู่ที่บ้าน

แซนนอนและเดลเป็นสมาชิกของโบสถ์ผู้ติดตามพระคริสต์ (Followers of Christ) ตั้งอยู่ในเมืองโอเรกอน มลรัฐโอเรกอน โบสถ์ดังกล่าวเชื่อในวิธีการรักษาด้วยแรงศรัทธาด้วยการสวดมนต์ภาวนาและพิธีกรรมทางศาสนาอื่น ๆ เช่น การรักษาอาการป่วยด้วยการนวดน้ำมัน และปฏิเสธวิธีการรักษาทางการแพทย์สมัยใหม่โดยสิ้นเชิง

^๕ United States' Constitution, 1st Amendment, “สภาองเกรสจะไม่บัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งศาสนา หรือการห้ามการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาโดยเสรี...” (Congress shall make no law respecting an establishment of religion, or prohibiting the free exercise thereof;..)

^๖ Commonwealth v. Ginger Twitchell, 416 Mass. 114; 617 N.E.2d 609; 1993 Mass. LEXIS 515 (August 11, 1993).

ดังนั้น แม้เดวิดจะเกิดก่อนกำหนด แต่เดลและแซนนอนก็เลือกใช้วิธีการทางศาสนาในการดูแลเดวิด อย่างไรก็ตาม เดวิดมีชีวิตอยู่ได้ไม่ถึง ๔ ชั่วโมง ก็เสียชีวิตเพราะอาการติดเชื้อในปอดและปัญหาพัฒนาการของปอดของเด็กเกิดก่อนกำหนด พนักงานอัยการนำเสนอว่า ทั้งคู่มีเวลาเหลือเฟือเพื่อที่จะพาเดวิดซึ่งเกิดก่อนกำหนดไปพบแพทย์เพื่อรับการช่วยเหลือ ซึ่งพยานแพทย์ผู้เชี่ยวชาญให้การว่า หากเดวิดได้มาพบแพทย์ เดวิดมีโอกาสรอดชีวิตถึง ๙๙ เปอร์เซ็นต์

เมื่อพนักงานอัยการถามเดลระหว่างการพิจารณาว่า เมื่อเดลเห็นว่าอาการของเดวิดดูแย่ลงทำไมเดลไม่โทรไปหมายเลข ๙๑๑ เพื่อขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ เดวิดตอบว่า “เพราะเขากำลังสวดภาวนาอยู่” เมื่อถามคำถามเดียวกันกับแซนนอน เธอตอบว่า “ในฐานะที่เธอเป็นสตรีที่เข้าโบสถ์ การตัดสินใจจึงไม่ได้เป็นของเธอ” และเธอคิดว่า “เป็นเรื่องของพระประสงค์ของพระเจ้า ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นก็ตาม” ซึ่งทนายความของเดลและแซนนอนต่อสู้ว่า นี่เป็นเรื่องของความเชื่อทางศาสนาของทั้งคู่และทั้งคู่ไม่ใช่อาชญากร

อย่างไรก็ดี ศาลแห่งมลรัฐโอเรกอนพิพากษาว่า ทั้งคู่มีความผิดฐานทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยไม่เจตนาในระดับสอง (Second-Degree Manslaughter) ซึ่งปกติแล้วทั้งคู่ต้องถูกจำคุก ๖ ปี ๓ เดือนตามอัตราโทษใน Oregon's Mandatory Sentencing Law, Measure 11 แต่เนื่องจากกฎหมายของมลรัฐโอเรกอนที่ใช้บังคับในขณะเกิดคดีของเดลและแซนนอนมีบทบัญญัติให้ความคุ้มครองพ่อแม่ที่ปฏิบัติตามความศรัทธาทางศาสนาในการงดเว้นการรักษาด้วยการแพทย์แผนปัจจุบันแก่บุตรของตนทำให้แซนนอนและเดลจะได้รับโทษจำคุกจริง ๆ ไม่เกิน ๑๘ เดือน และมีโทษปรับไม่เกิน ๒๕๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วในเดือนพฤษภาคม ๒๐๐๙ ก่อนหน้าที่จะมีคำตัดสินในคดีของแซนนอนกับเดล ผู้ว่าการมลรัฐโอเรกอนเพิ่งลงนามยกเลิกบทบัญญัติคุ้มครองพ่อแม่ที่เชื่อในแนวทางศาสนาดังกล่าว^๗ ไป แต่การยกเลิกกฎหมายดังกล่าวไม่มีผลกับคดีของแซนนอนกับเดวิด ทำให้ทั้งคู่เป็นพ่อแม่คู่สุดท้ายที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายดังกล่าวของมลรัฐโอเรกอน^๘

ข้างต้นเป็นเพียงตัวอย่างคดีบางส่วนที่พ่อแม่ถูกดำเนินคดีเพราะเลือกที่จะใช้วิธีการรักษาทางศาสนาแทนการพาบุตรไปพบแพทย์เมื่อเจ็บป่วย ในประเทศสหรัฐอเมริกา มีคดีประเภทนี้เป็นจำนวนมาก

^๗ Jury convicts Dale, Shannon Hickman of manslaughter in faith-healing trial, Oregon City News, Thursday, September 29, 2011,

http://www.oregonlive.com/oregon-city/index.ssf/2011/09/jury_reaches_verdict_in_faith-.html (Last Visited October 10, 2012); Oregon House Bill 2721: Eliminates reliance on spiritual treatment as defense to certain crimes in which victim is under 18 years of age; Ann Maclean Messie, The Religion Clauses and Parental Health Care Decision Making for Children: Suggestion for a New Approach, Hastings constitutional law quarterly, 21 (3): Spring 725 - 728, 1994, เดิม 43 มลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา มีกฎหมายยกเว้นความผิดฐานทอดทิ้งหรือกระทำการทารุณต่อเด็กสำหรับพ่อแม่ที่รักษาบุตรด้วยความเชื่อทางศาสนา แต่ภายหลังมีบางมลรัฐ เช่น มลรัฐโอเรกอนที่ยกเลิกบทบัญญัติยกเว้นความผิดดังกล่าวไป และศาลในมลรัฐต่าง ๆ ก็เริ่มพิจารณาคดีที่พ่อแม่ดูแลบุตรด้วยความเชื่อทางศาสนาเพียงอย่างเดียวในความผิดฐานกระทำโดยไม่เจตนาเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย หรือความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ฐานต่าง ๆ.

^๘ Oregon House Bill 2721 ยกเลิกบทบัญญัติยกเว้นความผิดของพ่อแม่สำหรับความผิดอาญาเกี่ยวกับการทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย (Homicides) ทุกฐาน ไม่เฉพาะฐานกระทำการทารุณกรรมและฐานละเลยทอดทิ้งเด็ก.

และเป็นตัวอย่างให้เห็นได้ว่าการรักษาสิทธิของผู้เยาว์ในการได้รับการรักษาที่เหมาะสมจากแพทย์เป็นสิ่งสำคัญยิ่งกว่าสิ่งใดทั้งหมด และเป็นการเตือนให้สังคมได้รับรู้ว่าการกระทำใด ๆ ของพ่อแม่ที่มีต่อบุตรอาจส่งผลให้พ่อแม่ต้องถูกดำเนินคดีได้ เพื่อผลักดันให้พ่อแม่ต้องใส่ใจและดูแลบุตรของตนตามแนวทางที่สมควร

บทที่ ๒ สิทธิของบุตรในการได้รับการรักษาพยาบาลจากแพทย์ และบทบาทของพ่อแม่ในการตัดสินใจเกี่ยวกับสุขภาพของบุตร

สหประชาชาติมีประกาศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนทั่วไปว่า

“บุคคลทุกคนมีสิทธิได้รับมาตรฐานการครองชีพที่เพียงพอเพื่อสุขภาพและการดำรงชีวิตที่ดีสำหรับตนเองและครอบครัว ซึ่งรวมถึงอาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย และการดูแลทางการแพทย์ ...” (Everyone has the right to a standard of living adequate for the health and well-being of himself and of his family, including food, clothing, housing and medical care...)๙

ในขณะเดียวกัน สหประชาชาติก็ประกาศสิทธิของเด็กไว้หลายประการ หนึ่งในนั้นคือสิทธิในการได้รับการดูแลทางการแพทย์ที่เพียงพอ กล่าวคือ

“เด็กจะต้องได้รับการประกันความปลอดภัยจากสังคม เด็กจะต้องได้รับสิทธิที่จะเติบโตและมีพัฒนาการทางสุขภาพ ดังนั้น เด็กและมารดาเด็กจะต้องได้รับการดูแลและคุ้มครองเป็นพิเศษทั้งก่อนและหลังเกิด เด็กจะต้องมีสิทธิที่จะได้รับสารอาหาร ที่อยู่อาศัย การสันติภาพ และการดูแลทางการแพทย์ที่เพียงพอ” (The child shall enjoy the benefits of social security. He shall be entitled to grow and develop in health; to this end, special care and protection shall be provided both to him and to his mother, including adequate pre-natal and post-natal care. The child shall have the right to adequate nutrition, housing, recreation and medical services.)๑๐

ประกาศของสหประชาชาติเหล่านี้เป็นไปเพื่อผลักดันให้ประเทศต่าง ๆ ต้องจัดให้ประชาชนของตนได้รับการดูแลด้านการดำรงชีวิตและการแพทย์ตามสิทธิที่มนุษย์พึงมีและได้รับ แต่หากสิทธิในการได้รับการดูแลทางการแพทย์ของเด็กถูกจำกัดโดยพ่อแม่ของเด็กเสียเอง ปัญหาที่น่าคิดคือพ่อแม่มีสิทธิในตัวบุตรของตนมากเพียงใด และรัฐควรทำอย่างไรเพื่อที่จะคุ้มครองให้เด็กได้รับการดูแลทางการแพทย์ได้ตามสมควร แม้เด็กจะอยู่ในความดูแลของพ่อแม่โดยชอบด้วยกฎหมายก็ตาม

ในกรณีที่พ่อแม่ปฏิเสธการรักษาจากแพทย์แผนปัจจุบันโดยสิ้นเชิง โดยเฉพาะอันเนื่องมาจากความเชื่อทางศาสนา ดังตัวอย่างในบทที่ ๒ เป็นปัญหาที่ยังพบเห็นได้ในประเทศสหรัฐอเมริกาในขณะนี้ แม้เกือบทุกมลรัฐมีกฎหมายให้ความคุ้มครองเด็กจากการถูกละเลยทอดทิ้งหรือกระทำทารุณกรรม

๙ The Universal Declaration of Human Rights (UDHR) Article 25, Adopted by the United Nations General Assembly of 10 December 1948.

๑๐ United Nation's Declaration of the Rights of the Child, Article 4, Adopted by the United General Assembly Resolution 1386 (XIV) of 10 December 1959.

(Child Neglect or Child Abuse Laws) เช่น มลรัฐแคลิฟอร์เนียบัญญัติความผิดฐานกระทำทารุณกรรมเด็กไว้ในประมวลกฎหมายอาญาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย (The California Penal Code) มาตรา 273d (a) ว่า

“ผู้ใดโดยเจตนา (willfully) กระทำต่อเด็กด้วยความทารุณโหดร้าย หรือลงโทษทางกายต่อเด็กอย่างไร้มนุษยธรรม หรือทำร้ายเป็นเหตุให้เด็กได้รับบาดเจ็บแก่กาย ผู้นั้นกระทำความผิดอาญาอุกฉกรรจ์และต้องรับโทษจำคุกตามที่กำหนดไว้ในอนุมาตรา (h) เป็นเวลาสองปี สี่ปี หรือหกปี หรือจำคุกในเรือนจำเคาท์ตี้ไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกิน ๖,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ หรือทั้งจำทั้งปรับ” และมีกฎหมายเกี่ยวกับการทอดทิ้งเด็กในมาตรา ๒๗๐ ว่า

“ถ้าบิดามารดาเจตนาหรือจงใจละเว้นไม่จัดให้เด็กเล็ก (Minor Child) ได้รับเสื้อผ้า อาหาร ที่พักอาศัย หรือการดูแลรักษาจากแพทย์ หรือการรักษาโรคอื่น ๆ โดยปราศจากข้อแก้ตัว บิดาหรือมารดาที่มีความผิดอาญาไม่อุกฉกรรจ์ (Misdemeanor) ต้องรับโทษปรับไม่เกิน ๒,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ หรือจำคุกในเรือนจำของเคาท์ตี้ไม่เกิน ๑ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ....”

อย่างไรก็ดี รัฐธรรมนูญของประเทศสหรัฐอเมริกาให้การรับรองสิทธิในการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาของประชาชน^{๑๑} และหลาย ๆ มลรัฐก็มีบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองผู้ที่มีความศรัทธาในศาสนาที่เลือกปฏิบัติเสรีการแพทย์แผนปัจจุบัน และเลือกที่จะรับการดูแลรักษาด้วยวิถีทางความเชื่อทางศาสนาของตน ซึ่งมลรัฐวอชิงตันเป็นตัวอย่างหนึ่งที่ทำให้ความคุ้มครองลักษณะดังกล่าว ดังบทบัญญัติกฎหมายต่อไปนี้

"สถานิติบัญญัติเห็นว่า กรณีมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่รัฐจะให้ความคุ้มครองแก่เด็กหรือผู้ที่ต้องพึ่งพาผู้อื่น รวมถึงคนชราและผู้ใหญ่ที่อยู่ภาวะเจ็บป่วยจากการทำทารุณกรรมหรือทอดทิ้งละเลยโดยพ่อแม่ หรือผู้ที่บุคคลดังกล่าวไว้นื้อเชื่อใจ หรือโดยนายจ้าง เพื่อจัดให้บุคคลเหล่านั้นได้รับสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต สถานิติบัญญัติจึงมีความเห็นต่อไปว่าการกระทำทารุณกรรมหรือการทอดทิ้งละเลยมักเกิดขึ้นในรูปของการงดเว้นไม่จัดให้บุคคลเหล่านั้นได้รับสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหาร น้ำ ที่พักอาศัย เสื้อผ้า และการดูแลสุขภาพ หรือด้วยการทอดทิ้งบุคคลเหล่านั้นหรือทั้งสองอย่าง ดังนั้น สถานิติบัญญัติจึงมีเจตนารมณ์ที่จะกำหนดโทษอาญาแก่ผู้ที่กระทำการทารุณกรรมหรือทอดทิ้งละเลยดังกล่าว อนึ่ง สถานิติบัญญัติมีเจตนารมณ์ว่าผู้ที่มีความศรัทธาที่ดีที่จัดให้บุคคลเหล่านั้นได้รับการดูแลรักษาตามศาสตร์แห่งคริสเตียน (Christian Science Treatment) โดยผู้ปฏิบัติกิจตามศาสตร์แห่งคริสเตียนที่ได้รับการรับรอง (Accredited Christian Science Practitioner) แทนการจัดให้มีการรักษาทางการแพทย์ ย่อมไม่อาจถือว่าเป็นการพรากไปเสียซึ่งการดูแลสุขภาพทางการแพทย์ที่จำเป็นหรือทอดทิ้งบุคคลเหล่านั้น..."^{๑๒}

หรือตามที่ประมวลกฎหมายอาญาแห่งมลรัฐแคลิฟอร์เนีย (The California Penal Code) มาตรา ๒๗๐ วรรค ๕ ในความผิดเกี่ยวกับการทอดทิ้งละเลยเด็ก บัญญัติว่า

^{๑๑} Supra Note 5.

^{๑๒} RCW 9A.42.005.

“ถ้าบิดามารดาจัดให้บุตรผู้เยาว์ได้รับการดูแลรักษาด้วยวิธีการทางศาสนาด้วยการสวดมนต์ภาวนาเพียงประการเดียว อันสอดคล้องกับความเชื่อทางศาสนาและแนวทางการปฏิบัติของโบสถ์ที่ได้รับการยอมรับหรือนิกายทางศาสนาโดยผู้ปฏิบัติกิจทางศาสนาที่ได้รับการรับรองแล้ว วิธีการดูแลรักษาเช่นนั้นถือว่าเป็นวิธีการดูแลรักษาอื่นตามความหมายของมาตรานี้”

รัฐธรรมนูญและกฎหมายในลักษณะนี้เปิดโอกาสให้โบสถ์หรือนิกายบางแห่งสร้างคำสอนและแนววิธีการปฏิบัติขึ้นมาเป็นของตนเอง เนื่องจากมั่นใจว่าได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ซึ่งฝ่ายที่สนับสนุนสิทธิของพ่อแม่ที่มีต่อความเชื่อทางศาสนาในการดูแลบุตรของตนเห็นว่า รัฐธรรมนูญให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาและรัฐจึงต้องห้ามมิให้แทรกแซงการตัดสินใจเรื่องการรักษาทันทีทางการแพทย์อันเป็นผลมาจากความเชื่อทางศาสนา^{๑๓} เมื่อต่อมามีความพยายามที่จะยกเลิกบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองพ่อแม่ที่ดูแลรักษาบุตรของตนตามความเชื่อทางศาสนาจากความผิดฐานทอดทิ้งหรือกระทำทารุณกรรมบุตร ดังเช่นที่มลรัฐโอเรกอนประเทศสหรัฐอเมริกายกเลิกไปในปี ๒๐๐๙ ก็มีกลุ่มผู้ต่อต้านการยกเลิกดังกล่าว ส่วนใหญ่เป็นเหตุผลเรื่องสิทธิเสรีภาพของบุคคลในความเชื่อทางศาสนา^{๑๔} โดยฝ่ายที่สนับสนุนชี้ว่าผู้ที่เชื่อในศาสนาแตกต่างจากผู้ที่ไม่เชื่อในแนวทางการรักษาทางศาสนาหรือก็ยังไม่เชื่อเพราะไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับวิธีการดังกล่าวอยู่ ๒ ประการ^{๑๕}

ประการแรก ผู้ที่มีความเชื่อในวิธีการรักษาทางศาสนามีความรู้ในประโยชน์ของศาสนาที่มีต่อตนเองและบุตรของตน ซึ่งบุคคลภายนอกไม่อาจเข้าใจและรับรู้ได้ เช่นนั้น เพราะบุคคลภายนอกดังกล่าวไม่ได้มีความเชื่อถือนในศาสนาที่เหมือนกัน^{๑๖} ซึ่งคนกลุ่มนี้ปฏิเสธการแพทย์แผนปัจจุบันเพราะให้น้ำหนักกับความเชื่อและความศรัทธาในศาสนามากกว่า

ประการที่สอง มีคนบางกลุ่มไม่เห็นด้วยกับประสิทธิภาพของวิธีการรักษาทางการแพทย์แผนปัจจุบัน คนกลุ่มนี้เชื่อว่าการสวดมนต์ภาวนามีประสิทธิภาพในการรักษาอาการเจ็บป่วยหรือบรรเทาอาการบาดเจ็บได้ หรือแม้แต่เชื่อว่าการเลือกรักษาด้วยแพทย์แผนปัจจุบันทำให้พวกเขาได้รับการประกันความปลอดภัยหรือการดูแลจากพระเจ้าผู้เป็นเจ้านาย^{๑๗}

ฝ่ายที่ไม่ได้มีความเชื่อทางศาสนาในลักษณะดังกล่าวหรือไม่ได้มีส่วนได้เสียตรงกับวิธีการรักษาทางศาสนาจึงเกิดความคิดว่า ถ้าเช่นนั้นเราควรจะให้ความสำคัญกับใครมากกว่าระหว่างพ่อแม่ที่มีความ

^{๑๓} John Dwight Ingram, State Interference with Religious Motivated Decisions on Medical Treatment, 93 DICK. L. Rev. 41, 41 (1988) (“the constitutional protections of religious freedom prohibit the state from interfering with religiously motivated decisions regarding the rendering of medical care”).

^{๑๔} Dwyer, James G., “Spiritual Treatment Exemptions to Child Medical Neglect Laws: What We Outsiders Should Think” (2000). Faculty Publications. Paper 169, <http://scholarship.law.wm.edu/facpubs/169>.

^{๑๕} เป็นการวิเคราะห์โดยผู้ที่นับถือศาสนาคริสต์.

^{๑๖} Supra Note 14, p. 151; Amme D. Lederman, Understanding Faith: When Religious Parents Decline Conventional Medical Treatment for Their Children, 45 Case W. Res. L. Rev. 891, 918 (1995).

^{๑๗} Lederman, Supra note 16, at 892 - 93 (1995); Deborah Sussman Steckler, Note, A Trend Toward Declining Rigor in Applying Free Exercises Principles: The Example of State Courts' Consideration of Christian Science Treatment for Children, 36 N.Y.L. Sol. L. Rev. 487, 488, 502 (1991) อ้างถึงใน Supra Note 14, p. 151.

เชื่อทางศาสนากับบุตรผู้เยาว์ของพวกเขา และเราควรจะให้บทบาทกับมุมมองทางความเชื่อของผู้มีความเชื่อทางศาสนาอย่างน้อยเพียงใด ซึ่งผู้ที่เป็นบุคคลภายนอกความเชื่อทางศาสนาต่างกล่าวมีความเห็นโดยสรุปว่า ประการแรก ประโยชน์ของบุตรผู้เยาว์เป็นสิ่งสำคัญที่สุด และประการที่สอง รัฐไม่ควรกล่าวอ้างถึงมุมมองความเชื่อของพ่อแม่ในการพิจารณาผลประโยชน์ของเด็ก แต่ควรพิจารณาว่ากฎเกณฑ์ทางกฎหมายใดที่รัฐควรนำมาเป็นพื้นฐานในการพิจารณาถึงผลประโยชน์ของเด็ก^{๑๘} ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากมุมมองของรัฐแล้ว จึงไม่มีเหตุผลใดที่เพียงพอที่รัฐจะยอมรับเอาการรักษาทางศาสนาเป็นข้อยกเว้นหรือบรรเทาความผิดต่อกฎหมายเกี่ยวกับการทอดทิ้งบุตรด้วยการละเว้นต่อการรักษาทางการแพทย์แผนปัจจุบัน และระบบสวัสดิการที่รัฐจัดให้แก่เด็ก ๆ^{๑๙}

ด้วยเหตุนี้ ในขณะที่ผู้ใหญ่มีสิทธิปฏิเสธที่จะไม่ได้รับการรักษาจากแพทย์แผนปัจจุบัน อันเนื่องมาจากความเชื่อทางศาสนาของตนเองตามรัฐธรรมนูญ^{๒๐} แต่สำหรับเด็กที่อาจยังไม่มีความสามารถและความรู้ในการตัดสินใจเพื่อประโยชน์ของตนเองที่เพียงพอ อำนาจในการตัดสินใจจึงตกแก่พ่อแม่ของเด็กซึ่งเป็นประเด็นที่แตกต่างจากการตัดสินใจปฏิเสธการรักษาสำหรับตัวพ่อแม่เอง และไม่อาจวิเคราะห์และปฏิบัติให้เป็นไปในลักษณะเดียวกันได้ และเมื่อการตัดสินใจของพ่อแม่ไม่สอดคล้องกับสวัสดิภาพของบุตร กล่าวคือ การตัดสินใจดังกล่าวไม่ใช่ทางเลือกที่สมเหตุสมผลเพียงพอ พ่อแม่จึงอาจจะกำลังกระทำทารุณกรรมต่อเด็กหรือทอดทิ้งเด็ก และอาจต้องถูกดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและทางอาญา^{๒๑}

อย่างไรก็ดี แม้หลายมลรัฐในประเทศสหรัฐอเมริกา มีบทบัญญัติยกเว้นความผิดของพ่อแม่ที่จัดให้บุตรได้รับการรักษาด้วยวิธีการทางศาสนาจากความผิดฐานกระทำทารุณกรรมหรือทอดทิ้งละเลยบุตร แต่แนวโน้มของศาลยุติธรรมในยุคหลังเริ่มหันไปพิจารณาถึงบทบาทของพ่อแม่ที่มีต่อบุตรและความเชื่อทางศาสนาว่ารัฐควรพิจารณาบุตรเป็นศูนย์กลางเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของบุตร หรือควรพิจารณาพ่อแม่กับความเชื่อทางศาสนาของพ่อแม่เป็นศูนย์กลาง ซึ่งศาลส่วนใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้กล่าวถึงสิทธิของพ่อแม่ตามความเชื่อทางศาสนาที่มีต่อบุตรของตนไว้หลายประการ

ศาลฎีกาแห่งประเทศสหรัฐอเมริกาวางบรรทัดฐานไว้ในคดี Prince v. Massachusetts^{๒๒} ว่าพ่อแม่มีเสรีภาพในการสละชีวิตหรือความทุกข์ทรมานของตนเองเพื่อศาสนาหรือความเชื่อของตน แต่พ่อแม่ปราศจากเสรีภาพในการสละชีวิตหรือความทุกข์ทรมานของบุตรเพื่อศาสนาหรือความเชื่อใด ๆ ก่อนที่บุตรจะบรรลุนิติภาวะ ซึ่งเมื่อถึงเวลาเช่นนั้นบุตรย่อมมีสิทธิที่จะตัดสินใจด้วยตนเอง ซึ่งหลักการนี้ครอบคลุมไปถึงกรณีที่แม้เด็กอาจจะไม่ได้รับอันตรายแก่ชีวิต แต่พ่อแม่ก็ต้องให้การดูแลบุตรตามกฎหมายเพื่อประโยชน์ที่ดีที่สุดของบุตร

^{๑๘} Supra Note 14, p. 152.

^{๑๙} Supra Note 14, p. 176.

^{๒๐} Supra Note 5.

^{๒๑} Prince v. Massachusetts, 321 U.S. 158 (1944) at 167 อ้างถึงใน J. Steven Svoboda, Robert S. Van Howe, James C. Dwyer, Informed Consent for Neonatal Circumcision: An Ethical and Legal Conundrum. 17 J Contemp Health Law & Policy 61 (2000).

^{๒๒} Id. Prince v. Massachusetts at 107.

ศาลในคดี *In re Willimann*^{๒๓} วินิจฉัยว่า สิทธิตามรัฐธรรมนูญของพ่อแม่ต้องเป็นไปตามอำนาจของรัฐเพราะ “ความศรัทธาของพ่อแม่ที่มั่นคงและขัดแย้งไม่ได้ให้สิทธิพ่อแม่ตามกฎหมายแห่งมลรัฐหรือประเทศนี้ในการปล่อยให้บุตรของพวกเขาต้องเผชิญกับปัญหาสุขภาพและความตาย”

ศาลในคดี *In re Hamilton*^{๒๔} วินิจฉัยว่า “การพิจารณาถึงมนุษยธรรมและความพยายามในการช่วยชีวิตเด็ก ย่อมมีน้ำหนักมากกว่าความสนใจของพ่อในการปฏิบัติตามความเชื่อทางศาสนาอันไม่จำกัด”

ศาลในคดี *People ex re. D.L.E.*^{๒๕} วินิจฉัยว่า เมื่อพ่อแม่ปฏิเสธการรักษาบุตรจากแพทย์ตามความเชื่อทางศาสนา มลรัฐอาจต้องเผชิญกับภาระหนักในการพิสูจน์อันจำเป็นเพื่อล้มล้างวัตถุประสงค์ของพ่อแม่ด้วยการแสดงให้เห็นว่าเด็กกำลังทุกข์ทรมานจากสภาวะการเจ็บป่วยที่คุกคามชีวิตของเด็กในขณะที่มีการรักษาทางการแพทย์พร้อมอยู่

ศาลในคดี *In re Ivey*^{๒๖} วินิจฉัยว่า กรณีไม่เป็นการต้องห้ามที่ศาลจะมีคำสั่งให้เด็กที่ชีวิตกำลังถูกคุกคามได้รับการรักษาจากแพทย์ แม้ว่าจะขัดต่อความต้องการของพ่อแม่เด็กก็ตาม

ศาลในคดี *Commonwealth w. Barnhart*^{๒๗} วินิจฉัยว่า โดยวัตถุประสงค์แห่งกฎหมายฐานกระทำให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายโดยไม่เจตนา พ่อแม่ไม่มีสิทธิเลือกที่จะไม่ให้บุตรได้รับความช่วยเหลือจากแพทย์ แม้จะขัดต่อความเชื่อทางศาสนา เมื่อพ่อแม่กำลังเผชิญกับสภาวะที่ชีวิตของเด็กกำลังถูกคุกคามและส่งผลให้เด็กถึงแก่ความตาย

ศาลในคดี *Commonwealth V. Cottam*^{๒๘} วินิจฉัยว่า ความมีอยู่และความบริสุทธิ์ใจที่มีต่อความเชื่อทางศาสนาของพ่อแม่และเด็กไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นในการพิจารณาคดีของศาลว่าพ่อแม่ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ในการดูแลบุตรของตน อันเป็นผลให้บุตรชายของจำเลยถึงแก่ความตายเพราะอดอาหารและบุตรสาวของจำเลยมีภาวะขาดสารอาหาร

แนวทางคำพิพากษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ศาลในประเทศสหรัฐอเมริกายืนยันอำนาจในการแทรกแซงการตัดสินใจของพ่อแม่ที่กระทำแทนเด็กตามหลักการที่ว่า รัฐมีสิทธิและหน้าที่ให้ความคุ้มครองแก่เด็ก^{๒๙} เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงมีอำนาจแทรกแซงครอบครัวหนึ่งครอบครัวใดเพื่อปกป้องสุขภาพ การศึกษา พัฒนาการทางกาย และอารมณ์ของเด็ก^{๓๐} นอกจากนี้ ศาลในคดีระหว่าง *Jehovah's Witnesses v. King County Hosp.* ยังวางหลักการให้การยอมรับและนับถือในตัวเด็กในฐานะบุคคล

^{๒๓} *In re Willimann*, 493 N.E.2d 1380, 1389 (Ohio 1986).

^{๒๔} *In re Hamilton*, 657 S.W.2d 425, 429 (Tenn. 1983).

^{๒๕} *People ex re.D.L.E.*, 645 P.2d 271 (Colo. 1982).

^{๒๖} *In re Ivey*, 319 So.2d 53, 57 - 59 (Fla. 1975).

^{๒๗} *Commonwealth v. Barnhart*, 497 A.2d 616 (Pa. Super. 1985).

^{๒๘} *Commonwealth V. Cottam*, 616 A.2d 988, 1000 (Pa. Super.Ct. 1992).

^{๒๙} J.L. Rosato, Putting Square Pegs in a Round Hole: Procedural Due Process and the Effect of Faith Healing Exemptions on the Prosecution of Faith Healing Parent, 29 U.S. FED. L. REV. 43 (1994) อ้างถึงใน J. Steven Svoboda, Robert S. Van Howe, James C. Dwyer, *Supra* Note 21.

^{๓๐} *Supra* Note 21 *Prince v. Massachusetts*, at 167.

คนหนึ่งแยกต่างหากจากพ่อแม่ ดังนั้น พ่อแม่จึงมีฐานะเป็นเพียงตัวแทนของบุตรแต่ไม่ใช่ในฐานะเจ้าของ บุตรอย่างทรัพย์สินหนึ่งของตน ดังนั้น อำนาจของพ่อแม่ที่มีต่อบุตรจึงมีข้อจำกัดแต่ไม่ใช่ “สิทธิ”

ในปี ๑๙๖๒ พ่อแม่คนหนึ่งปฏิเสธไม่ให้แพทย์ให้เลือดแก่บุตรชายวัย ๓ ปี ที่บาดเจ็บถูกไฟไหม้ กว่า ๔๐ เปอร์เซ็นต์ ของร่างกายเนื่องจากขัดต่อความเชื่อทางศาสนา แต่แพทย์ตัดสินใจผ่าฝืนเจตนาของพ่อแม่ด้วยการให้เลือดแก่เด็กคนดังกล่าว ในที่สุดเด็กก็มีอาการดีขึ้นและหายในที่สุด พ่อแม่ฟ้องร้องโรงพยาบาลว่า พ่อแม่ถูกพรากสิทธิตามกฎหมายไป ศาลวินิจฉัยว่า ข้อกล่าวอ้างที่ว่าพ่อแม่ถูกพรากไปซึ่งสิทธิตามกฎหมายเป็นได้เพียงการพรากไปซึ่งชีวิต สิทธิเสรีภาพ หรือทรัพย์สินเท่านั้น ซึ่งไม่ปรากฏว่าพ่อแม่ถูกพรากไปซึ่งชีวิตหรือสิทธิเสรีภาพแต่อย่างใด คงเหลือแต่ทรัพย์สินเท่านั้น อย่างไรก็ตาม การปฏิเสธไม่ให้บุตรได้รับการรักษาจากแพทย์เป็นสิทธิในทรัพย์สินหรือไม่ พ่อแม่เป็นเจ้าของร่างกายของบุตรหรือ และสรุปว่าเมื่อสิทธิในการมีชีวิตของบุตรขัดแย้งกับความเชื่อทางศาสนาของพ่อแม่ สิทธิในการมีชีวิตอยู่ของบุตรย่อมเหนือกว่าความเชื่อทางศาสนา^{๓๑}

จากแนวคำพิพากษาดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ศาลยุติธรรมในประเทศสหรัฐอเมริกาหันมาเน้นให้ความสำคัญคุ้มครองชีวิตและสวัสดิภาพของเด็กเป็นสำคัญ แม้จะยอมรับในอำนาจของพ่อแม่ที่มีต่อบุตรผู้เยาว์ของตนและยอมรับสิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาของพ่อแม่ก็ตาม แต่สิทธิเสรีภาพในการนับถือศาสนาหรือความเชื่อต่าง ๆ ของพ่อแม่ย่อมไม่อาจอยู่เหนือสุขภาพและสวัสดิภาพของเด็กไปได้ นอกจากนี้ แม้จะปรากฏว่าในปัจจุบันยังมีหลายมลรัฐที่ยังคงบงกชบัญญัติกเว้นความผิดฐานกระทำทารุณกรรมหรือละเลยทอดทิ้งเด็กของพ่อแม่ในกรณีที่พ่อแม่เลือกให้การรักษายาบาลบุตรของตนด้วยวิธีการตามความเชื่อทางศาสนาไว้ก็ตาม แต่พนักงานอัยการและศาลก็ไม่ได้ละเลยความผิดฐานกระทำโดยไม่เจตนาหรือกระทำโดยประมาทเป็นเหตุให้บุตรถึงแก่ความตาย ดังตัวอย่างในคดีระหว่าง Commonwealth v. Ginger Twitchell หรือคดีของ Dale and Shannon Hickman ข้างต้น^{๓๒}

ในส่วนของวงการกุมารเวชศาสตร์ของประเทศสหรัฐอเมริกาเองก็มีความเห็นว่า เด็กควรจะได้รับ การดูแลทางการแพทย์ที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันอันตรายต่อร่างกาย ความเจ็บปวด หรือความตาย และจึงสนับสนุนให้ยกเลิกบทบัญญัติกฎหมายที่ยกเว้นความผิดของพ่อแม่ที่มีความเชื่อทางศาสนาทั้งหมดเสีย (Parental Exemptions on Child Neglect or Abuse Laws)^{๓๓}

ดังนั้น แนวโน้มที่พ่อแม่อาจถูกดำเนินคดีในกรณีงดเว้นไม่ให้บุตรได้รับการรักษาจากแพทย์แผนปัจจุบันอันเนื่องมาจากการความเชื่อทางศาสนาจึงมีมากขึ้น และแม้พ่อแม่เหล่านั้นอาจหลุดพ้นจากความผิดฐานกระทำทารุณกรรมหรือละเลยทอดทิ้งเด็กอันเนื่องมาจากบทบัญญัติกเว้นความผิดตามกฎหมายของหลายๆ มลรัฐ แต่ก็อาจมีความผิดฐานกระทำโดยไม่เจตนาหรือโดยประมาทเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตายซึ่งเป็นความผิดอาญาอุกฉกรรจ์ (Felony) ได้ กรณีของประเทศสหรัฐอเมริกาจึงเป็น

^{๓๑} Jehovah's Witnesses v. King County Hosp., 278 F. Supp. 488, 505 (W.D. Wash. 1967)

^{๓๒} Supra Note 6 และ 7.

^{๓๓} Religious objections to medical care, American Academy of Pediatrics Committee on Bioethics, http://www.icsahome.com/infoserv_articles/american_academy_of_pediatrics_religious_exemptions.htm (Last Visited October 11, 2012).

ตัวอย่างที่น่าสนใจและน่าศึกษาถึงความใส่ใจของกระบวนการยุติธรรมยุคใหม่ที่มีต่อสวัสดิภาพของเด็ก อันเกิดจากการกระทำของบิดามารดาที่หลายคนอาจไม่ทันนึกถึงได้

บทที่ ๓ บทสรุป

ผู้เขียนเชื่อว่า ทุกประเทศทั่วโลกแม้แต่ประเทศไทยเองยังมีผู้ที่ปฏิเสธการแพทย์แผนปัจจุบัน เพราะความเชื่อที่แตกต่างกันไปอยู่เป็นจำนวนมาก เช่น ความเชื่อ ในการแพทย์พื้นบ้าน ความเชื่อในวิธีการรักษาด้วยแพทย์ทางเลือก ความเชื่อในสิ่งลึกลับที่มองไม่เห็น หรือความเชื่อในทางศาสนา เป็นต้น ความเชื่อเหล่านั้นย่อมไม่ผิด ตราบใดที่ไม่คุกคามต่อสวัสดิภาพทางสุขภาพร่างกายหรือชีวิตของผู้อื่น รวมทั้งไม่เป็นการลดทอนสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น โดยผู้ที่บรรลุนิติภาวะแล้วย่อมมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกวิธีการดูแลสุขภาพของตนตามแนวทางที่ตนเองเชื่อมั่น แต่สำหรับเด็กหรือผู้เยาว์ที่ยังไม่อาจตัดสินใจเพื่อประโยชน์และสิทธิเสรีภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ภาระหน้าที่นี้จึงตกอยู่กับพ่อแม่ที่ต้องตัดสินใจเลือกสิ่งที่ดีที่สุด (Best Interests) ให้แก่บุตรของตน แต่สิ่งที่ดีที่สุดในความคิดของแต่ละพ่อแม่ อาจแตกต่างกัน บางคนอาจเห็นว่าสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับบุตรของตนคือการแพทย์แผนปัจจุบัน ในขณะที่บางคนอาจเห็นว่าสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับบุตรของตนคือวิธีการรักษาตามแนวทางอื่น ๆ ที่ตนเชื่อมั่น สิ่งที่ดีที่สุดสำหรับบุตรของตนจึงเป็นเพียงเส้นบาง ๆ ที่บุคคลภายนอกเหตุการณ์อาจลงเอยที่จะตัดสินว่าสิ่งที่พ่อแม่คู่ดังกล่าวเลือกให้แก่บุตรของเขานั้นเป็นสิ่งที่ดีที่สุดหรือไม่ และสิ่งนั้นชอบด้วยศีลธรรมและกฎหมายแล้วหรือไม่

คดีในประเทศสหรัฐอเมริกาที่รัฐดำเนินคดีและลงโทษพ่อแม่ว่ากระทำโดยประมาทหรือไม่ เจตนาเป็นเหตุให้บุตรของตนถึงแก่ความตายนั้น ไม่ได้อาศัยเพียงพฤติการณ์ที่พ่อแม่ไม่พาบุตรไปรักษาด้วยแพทย์แผนปัจจุบันแต่เลือกวิธีการดูแลสุขภาพทางศาสนาเป็นหลักในการกำหนดความผิดเท่านั้น แต่คดีเหล่านั้นผ่านการวิเคราะห์พิจารณาเหตุการณ์และรายละเอียดปลีกย่อยทุกรายละเอียดนับตั้งแต่พื้นฐานภูมิหลัง ครอบครัว และการศึกษาของพ่อแม่ อายุและสุขภาพของเด็กก่อนเจ็บป่วย อาการเจ็บป่วยเริ่มแรกของเด็ก พัฒนาการของอาการเจ็บป่วยในแต่ละระยะแต่ละวัน ลักษณะท่าทางและพฤติกรรมของเด็กระหว่างเจ็บป่วย คำให้การของบุคคลที่มีโอกาสได้พบเห็นเด็กในขณะที่กำลังเจ็บป่วย พฤติกรรมรายวันของพ่อแม่ที่มีต่อเด็กระหว่างที่กำลังเจ็บป่วย ภาพถ่ายก่อนและหลังจากเด็กเริ่มมีอาการเจ็บป่วย คำเบิกความของพยานแพทย์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ชันสูตรพลิกศพ รายงานการตรวจรักษาเด็กโดยละเอียด รายงานของเจ้าหน้าที่สวัสดิการสังคม รวมไปถึงคำเบิกความของตัวพ่อแม่ที่มีบทบาทสำคัญในการให้รายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการรักษาบุตรของตน เพื่อให้เห็นถึงความเป็นมาและเป็นไปของเรื่องราวทั้งหมดโดยละเอียดเพื่อที่ศาลจะสามารถวินิจฉัยถึงการกระทำตามความเชื่อทางศาสนาของพ่อแม่ได้ว่าเป็นสาเหตุให้บุตรของตนถึงแก่ความตายหรือไม่ การดำเนินคดีประเภทนี้จึงเป็นการดำเนินคดีที่ต้องต่อสู้กับความละเอียดอ่อนทางความเชื่อของศาสนาที่บุคคลคนหนึ่งให้ความเชื่อถือและศรัทธาอย่างแรงกล้ากับการค้นหาพยานหลักฐานที่ละเอียดมากพอที่จะเชื่อมโยงการกระทำของพ่อแม่เข้ากับการตายหรือความเจ็บป่วยของบุตรได้

นอกจากนี้ เหตุที่ประเทศสหรัฐอเมริกาสามารถดำเนินคดีประเภทนี้ได้อีกประการหนึ่ง ก็เนื่องจากพลเมืองอเมริกันค่อนข้างมีจิตสำนึกในการดูแลชุมชนและสังคมที่ตนเองอยู่อาศัย หากมีผู้พบเห็นการกระทำทารุณกรรมต่อเด็กหรือการทอดทิ้งเด็กเกิดขึ้น พลเมืองอเมริกันมักจะไม่มีรอที่จะรายงาน

ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ดูแลงานสวัสดิภาพของเด็กทราบ และเจ้าหน้าที่ของรัฐก็มักจะไม่นิ่งเฉยที่จะเข้าแทรกแซงการกระทำทารุณกรรมหรือการทอดทิ้งเด็กในทันที หรือแม้จะไม่สามารถช่วยเหลือเด็กได้ทันทีแต่ก็ยังสามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำทารุณกรรมหรือทอดทิ้งเด็กเพื่อลงโทษบุคคลดังกล่าวและเพื่อเป็นบทเรียนแก่สังคม ดังนั้น ประเทศใดที่มุ่งหมายที่จะให้ความคุ้มครองสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน ประเทศนั้นอาจต้องพัฒนาเรื่องจิตสำนึกของประชาชนที่มีต่อชุมชนและสังคมเสียก่อนมิฉะนั้นแล้ว เด็กและเยาวชนก็ไม่อาจเข้าสู่กระบวนการคุ้มครองตามกฎหมายได้แม้ประเทศดังกล่าวจะวางหลักกฎหมายไว้ดีเพียงใดก็ตาม ผลสุดท้ายก็คือรัฐไม่อาจยับยั้งการทารุณกรรมหรือการทอดทิ้งเด็กได้นั่นเอง